

ACC. N:R M.10179:1-5.

Landskap: Småland
Härad: Norrvidinge
Socken: Förlaby
Uppteckningsår: 1946
Upptecknat av: Gunnar Johansson
Adress: Finnagård, Rottne
Berättat av:
Född år 1904 i Förlaby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kalendern och dess märkesdagar. s. 1-5.

N. 14. 72.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 10179 :/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Frågelista 72.

Kalendern och dess väckesdagar.

Blivareackan. Ett man för kunde teqa fel på vardag och söndag berättar om en präst som brukade gåden jälv. Han var ogift och mycket girig av sig och skulle göra allting själv. En söndagsmorgon låg han på ladugårdstaket och lagade detta när folket kom och skulle gå i kyrkan.

Da frustod prästen att han togit fel på dag, han sprang ned från taket och in efter predikokauspet, men så kom han iblag att han ej ätit något utan han tog ett par smörgåsar och tänkte äta upp på vägen. Han knöt in dem tillsammans med kauspet i ~~en~~ en värdak. När han gått ett stycke kom det hund och rekte till sig smörgåsarna och kauspet och sprang sig väg.

2

ACC. NR M. 10179:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Först blev han ifrån sig när han var
utan koncept och ej hann med att vända
om. Men han fortsatte till kyrkan och
tråkta det blir väl någon råd. Och upp-
kommen på predikstolen valde han som
text: "Knektarna hava tagit bort ordet",
Det blev den bästa predikan prästen hållit,
och han blev från denna stund avvärd,
och glömdes ej bort när det var söndag.

Almanackan Man brukade köpa alman-
ackan i Växjö: "Boklädan" så kallade de
bokhandeln. Man brukade gömma al-
manackan för det ätel ^{bara} ~~alla~~ ^{vara} ~~var~~ födda
för att skulle kunna se i vilket tecken
de ^{vara} födda. Man trodde för att detta
hade stor betydelse för vederbörliga. Som
exempel kan nämnas att min far är född
i Vattumännen 1869. Själva prästen han:

att det är av den anledning som
han är slagreten och kan visa var
vattenådrarna har sin gång och hur
djupt de är till dem.

Krets indelning.

Man talade om "uy" och "one". Vid "uy"
är det en allmän tro att det skall bli
anbyte av väderlek. Vid "uyarsuyet"
trodde man alltid att det blev kallt, och
för det mesta slår det in.

Vektorräkningen användes ännu
fäst ej i så stor omfattning som för.

I fråga om djurens dräktighetstid räknas
ännu vektorräkningen, kororna går 40 veckor,
suggan 16 veckor, fåret 23 veckor, bönan
ligger på ägg 3 veckor o.s.v.

"Vektetalet" tog sin början den 6 april
det var "gamla varfenatt" (vårfredags natt)

4

ACC. NR. M. 10179:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var "trettiove veke" som ingick den 6 april och räknades sedan baktänkes ned till 9-4 "veke", då väven alltid var avslutad "färdigvekotat", aletecknades i almuavskan. Denna veckoräkning var till för att jordbrukarna skulle veta när värbreket skulle börja och när varje sort skulle sås eller sättas. Var det tidig var kunde man börja värbreket när veckoräkningen började. Plogvarven skulle sås i "tione veke", den första havren i "nionde ~~och~~ i åttone veke" det seradiga kornet som endast fänces då skulle ej sås förrän i "sjuvne veke", ett annat kornetecken var "när eken skyles vingen på deuvan" och ett annat var "när euen blommar".

Och så ett gammalt ordspråk: "Frysa det på gamla varfennat, så frysas det på

5

ACC. N:R M. 10179:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i faatti (40) uätta". Ett annat ord står
är att "göken komma i tione, å gal i uione".

En annan sägen är: När kuders braska
så ska jul släcka. Eller: När kuders släcka
så ska jul braska.

Tideräkningen "en tretting" betyder
vad vi kallar ett kvartal, fort efter
en gammal sed. Första trettingen börjar
vid jul 25 dec. och fram till nya varfedagen
(Väspudagen) den 25 mars. Andra tretting
en börjar 25 mars till midsonnan 24 juni.
Tredje trettingen, midsonnan - Michaels-
mässe (Michaelsdagen) den 25 sept. Fjärde
trettingen 25 sept till jul.

Den här tideräkning synes sammansatta
med vintersolståndet, vårdagsjämningen,
sommarsolståndet och höstdagsjämningen.
En säkerligen gammal tideräkning.